

Republika e Kosovës
Republika Kosova – Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë
Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine - Ministry of Industry,
Entrepreneurship and Trade

Program
za
Uklanjanje prepreka trgovini u skladu sa članovima
34 - 36 UFEU
(2021 – 2025)

SPISAK AKRONIMA

AKS - Kosovska agencija za standardizaciju
CEN - Evropski komitet za standardizaciju
CENELEC - Evropski komitet za elektrotehničku standardizaciju
CEFTA - Srednjoevropski sporazum o slobodnoj trgovini
DI-DIK - Odeljenje za industriju - Divizija za infrastrukturu kvaliteta
EU - Evropska unija
EK - Evropska komisija
ESP - Evropski sud pravde
ETSI - Evropski institut za telekomunikacione standarde
EA - Evropska akreditacija
EURAMET - Evropska asocijacija nacionalnih metroloških instituta
SKR - Slobodno kretanje robe
MIPT - Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine
ME - Ministarstvo ekonomije
MZ - Ministarstvo zdravlja
MUP - Ministarstvo unutrašnjih poslova
MPŠRR - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja
KUP - Klauzula o uzajamnom priznavanju
DČ - države članice
NPSSSP - Nacionalni program za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju
SSP - Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
SFRJ - (bivša) Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija
UFEU (TFEU) - Ugovor o funkcionisanju Evropske unije

TBT - Tehničke barijere u trgovini
WELMEC - Evropska saradnja u zakonskoj metrologiji
STO - Svetska trgovinska organizacija

I. Uvod - Evropski pravni sistem u pogledu slobodnog kretanja robe

Usklađivanje pravila o proizvodima na nivou EU

U Evropskoj uniji (EU) usklađivanje zakona (ili jednostavno usklađivanje) je proces uspostave zajedničkih standarda na unutrašnjem tržištu. Iako je svaka država članica EU primarno odgovorna za regulisanje većine pitanja iz svoje nadležnosti, i shodno tome svaka ima svoje zakone, cilj harmonizacije je: stvoriti doslednost zakona, propisa, standarda i praksi, tako da će ista pravila važiti za preduzeća koji posluju u više država članica i tako da preduzeća jedne države ne ostvaruju ekonomsku prednost nad onima u drugoj kao rezultat različitih pravila.

Ciljevi prvih direktiva o harmonizaciji nakon uspostavljanja Evropske ekonomske zajednice bili su usredsređeni na uklanjanje barijera i na slobodno kretanje robe na zajedničkom tržištu. Ovi ciljevi se sada dopunjuju sveobuhvatnom politikom koja ima za cilj da osigura da se samo sigurni i proizvodi usklađeni u svakom drugom aspektu nađu na tržištu, tako da poštteni ekonomski subjekti mogu imati koristi od jednakih uslova, promovišući istovremeno efikasnu zaštitu potrošača i profesionalnih korisnika iz EU i konkurentno jedinstveno tržište EU.

Zahtevi EU u vezi sa neusklađenom robom ili Aspektima Robe na Tržištu

Uporedo sa zakonodavnim inicijativama za sprečavanje novih barijera i promovisanje slobodnog kretanja roba primenom harmonizacije, teži se i sistematskoj primeni principa uzajamnog priznavanja ugrađenog u neusklađeno pravo EU. „Nacionalni tehnički propisi“, još uvek postojeći, u neusklađenim sektorima podležu odredbama članova 34. do 36. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (UFEU), koji zabranjuju kvantitativna ograničenja ili mere sa ekvivalentnim efektom.

U "Dassonville" presudi, Sud pravde je zauzeo stanovište da bi se sva pravila trgovine koja su donele države članice i koja bi mogla da ometaju, direktno ili indirektno, stvarno ili potencijalno, trgovinu unutar Zajednice trebalo smatrati merama sa učinkom koji je istovetan kvantitativnim ograničenjima. Obrazloženje Suda se dalje razrađuje u presudi „Cassis de Dijon“, koja je utvrdila načelo da bilo koji proizvod koji se legalno proizvodi i stavlja u promet u državi članici u skladu sa njenim pravednim i tradicionalnim pravilima i proizvodnim procesima te zemlje, mora biti dozvoljen na tržištu bilo koje druge države članice.

Ovo je bilo osnovno obrazloženje u srž debate o definisanju **principa uzajamnog priznavanja**, koji funkcioniše u nedostatku harmonizacije. Kao posledica toga, čak i u odsustvu mera harmonizacije EU (sekundarno zakonodavstvo EU), države članice su dužne da dozvole da roba koja se legalno proizvodi i stavlja u promet u drugim državama članicama cirkuliše i stavlja u promet i na njihovim tržištima.

Važno je da je delokrug primene člana 34 UFEU ograničen presudom „Keck” u kojoj se navodi da određeni aranžmani prodaje ne spadaju u delokrug tog člana, pod uslovom da su ne diskriminirajući (tj. primenjuju se na sve relevantne trgovce koji posluju na nacionalnoj teritoriji i utiču na isti način, u zakonu i u stvari, na plasman domaćih proizvoda i proizvoda iz drugih država članica).

Efekat ove sudske prakse je sledeći.

a) Proizvodi koji se legalno proizvode ili stavljaju u promet u jednoj državi članici (DČ) u principu bi se trebali slobodno kretati po celoj Uniji, gde takvi proizvodi ispunjavaju nivo zaštite jednak onome koji nameće odredišna država članica,

b) U odsustvu zakonodavstva Unije o usklađivanju, države članice mogu donositi zakone na svojoj teritoriji u skladu sa pravilima Ugovora o slobodnom kretanju roba (čl. 34-36 UFEU),

c) Prepreke slobodnom kretanju koje su rezultat razlika u nacionalnom zakonodavstvu mogu se prihvatiti samo ako nacionalne mere:

- su neophodne za ispunjavanje obaveznih zahteva (kao što su zdravlje, sigurnost, zaštita potrošača i zaštita životne sredine),

- služe legitimnoj svrsi koja opravdava zaobilaženje principa slobodnog kretanja robe, i

- mogu se opravdati legitimnom svrhom i proporcionalni su ciljevima.

Da bi pomogla u sprovođenju ovih principa, EU je usvojila, prvo u Paketu robe iz 2008. godine, Uredbu (EC) 764/2008 o utvrđivanju postupaka koji se odnose na primenu određenih nacionalnih tehničkih pravila na proizvode koji se zakonito stavljaju u promet u drugoj državi članici, a kasnije i u Uredbu 2019. (EU) 2019/515¹ koja je zamenila i ukinula Uredbu (EZ) 764/2008.

Međutim, iako u velikoj meri doprinosi slobodnom kretanju robe na jedinstvenom tržištu, princip uzajamnog priznavanja ne može rešiti sve probleme i još uvek postoji prostor za dalju harmonizaciju.

II. Razvoj pravnog sistema Kosova u pogledu slobodnog kretanja robe

Kosovo je u procesu usklađivanja svog pravnog sistema sa EU. U 2016. godini, ovaj jasan politički pravac, dobio je formalnu pravnu osnovu posto je **Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Kosova, EU i država članica EU** potpisan i počeo da se sprovodi.

¹ Uredba (EU) br. 2019/515 o uzajamnom priznavanju robe koja se zakonito stavlja u promet u drugoj državi članici i ukidanju Uredbe (EZ) 764/2008. Kosovo planira uskladiti svoje zakonodavstvo sa Uredbom do kraja 2022. godine.

Zahtevi SSP-a

„Uzimajući u obzir posvećenost strana ugovornicama slobodnoj trgovini, u skladu sa relevantnim principima Svetske trgovinske organizacije koji se moraju primenjivati na transparentan i ne diskriminirajući način“, SSP, pod Naslovom IV - Slobodno kretanje robe, sadrži neke ključne odredbe relevantne za Poglavlje 1 „Slobodno kretanje robe“ *pravne tekovine EU*.

Član 20. navodi da će EU i Kosovo postepeno stvarati zonu slobodne trgovine tokom maksimalnog period of 10 godina, počev od stupanja na snagu SSP-a. Član 22. („Koncesije EU za industrijske proizvode“) kaže da će se količinska ograničenja na uvoz u EU i mere sa jednakim efektom za proizvode poreklom sa Kosova ukinuti danom stupanja na snagu SSP-a. Kosovo je preuzelo isti ustupak prema industrijskim proizvodima poreklom iz EU (član 23). U članu 24. („Obaveze i ograničenja izvoza“) obe strane izjavljuju da će stupanjem SSP-a na snagu ukinuti sva kvantitativna ograničenja izvoza i ekvivalentne mere.

Za potrebe ovog dokumenta najvažniji je član 80 SSP-a koji kaže:

„Standardizacija, metrologija, akreditacija i procena usaglašenosti

1. Kosovo **preduzeće neophodne mere kako bi postepeno postigla usaglašenost sa horizontalnim i sektorskim zakonodavstvom EU o bezbednosti proizvoda** i prilagoditi infrastrukturu kvaliteta, kao što su standardizacija, metrologija, akreditacija i postupke ocenjivanja usaglašenosti sa evropskim standardima.

2. U tom cilju, strane će nastojati da:

- a) promovišu upotrebu tehničkih propisa EU, evropskih standarda i postupaka ocenjivanja usaglašenosti,
- b) pružiti pomoć u podsticanju razvoja infrastrukture kvaliteta: standardizacije, metrologije, akreditacije i procene usaglašenosti,
- c) promovišu saradnju Kosova sa organizacijama koje se odnose na standarde, procenu usaglašenosti, metrologiju, akreditaciju i slične funkcije (npr. CEN, CENELEC, ETSI, EA, VELMEC, EURAMET) pod uslovom da to omogućavaju objektivne okolnosti²;
- d) po potrebi, zaključi Sporazum o ocenjivanju usaglašenosti i prihvatanju industrijskih proizvoda (ACAA) nakon što zakonodavni okvir i kosovske procedure budu u dovoljnoj meri usklađeni sa postupcima EU i kada bude dostupna odgovarajuća ekspertiza.“

Nacionalni program za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju NPSSSP 2020 - 2024

² „Objektivne okolnosti“ odnose se na činjenicu da Kosovo nije član „Ujedinjenih nacija“ i da zaista ta okolnost štetno utiče na neke oblige saradnje sa međunarodnim telima u infrastrukturi kvaliteta.

Neki odlomci iz programa NPSSSP (skraćeni i terminološki prilagođeni):

„Pravna tekovina Poglavlja 1: Slobodno kretanje robe, pokriva zahteve zakonodavstva EU kako bi se osiguralo potpuno slobodno kretanje proizvoda na unutrašnjem tržištu i poštovanje i primena opšteg principa od strane svih država članica. Da bi se obezbedilo poštovanje i primena ovog osnovnog principa za funkcionisanje unutrašnjeg tržišta, tako da proizvodi ispunjavaju zakonske zahteve kako bi se njima trgovalo na unutrašnjem tržištu EU, primena ovog poglavlja od zemalja koje pristupaju zahteva „unapred“ usklade čitav svoj regulatorni okvir u skladu sa onim u EU. To znači, „starim pristupom“ (koji postavlja „tehničke specifikacije“ za proizvode) i - „novim pristupom“ zakonodavstvom (koji definiše „osnovne zahteve“ (mnogo opštije od „tehničkih specifikacija“) za proizvode). Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva postiže se potpunim transponovanjem pravnih tekovina EU u delokrug ovog poglavlja do punopravnog članstva.

Pored toga, od Kosova kao „zemlje u procesu pristupanja“ takođe se zahteva da razvija i primenjuje nacionalne politike kako bi se obezbedila primena zakona usklađenih sa pravnom tekovinom EU, kao i da uspostavi i u potpunosti funkcionalizuje čitav institucionalni sistem potreban za sprovođenje ovog zakona i politika, u određenim oblastima standardizacije, ocenjivanja usaglašenosti, akreditacije, metrologije i nadzora tržišta.

Slobodno kretanje robe je ključni element u stvaranju i razvoju unutrašnjeg tržišta. Članovi 34, 35 i 36 Ugovora o funkcionisanju EU (UFEU) sprečavaju države članice da usvoje i nametnu neopravdana ograničenja slobodne trgovine robom na unutrašnjem tržištu, pored trgovine unutar EU“.

III. Program za Usklađenost sa članovima 34 - 36 UFEU

Ovaj deo dokumenta vezan je za uticaj analizirane situacije na Kosovu u neusklađenoj oblasti na razvoj planiranih aktivnosti u narednom periodu do kraja 2025. godine. Kosovo će nastaviti pregledom stanja stvari u svom zakonodavstvu i procedurama (koje su započete 2018. godine), imajući u vidu glavne odredbe Ugovora o funkcionisanju EU („opšti principi“) kako je opisano u prvom delu ovog dokumenta.

Za sprovođenje člana 80 SSP-a, Kosovo je pripremio Program za uklanjanje prepreka trgovini iz čl. 34 - 36 UFEU

Program se sastoji od pet glavnih aktivnosti:

1. Pregled neusklađenog tehničkog zakonodavstva koji bi mogao sadržati „mere jednakog efekta“ i uklanjanje neopravdanih prepreka odgovarajućom korektivnom merom,
2. Pregled nacionalnog ne tehničkog zakonodavstva koji bi kroz aranžmane prodaje i ograničenja upotrebe mogao stvoriti neopravdane prepreke trgovini i uklanjanje neopravdanih prepreka odgovarajućom korektivnom merom,

3. Dalje aktivnosti MIPT - DI DIK, AKS i relevantnih resornih ministarstava na ispunjavanju obaveza regulisanih odredbama Direktive (EU) 2015/1535 i Uredbe (EU) 1025/2012 koje su uredbom prenesene u pravni poredak Kosova Uredbom (VRK) br. 28/2018 o načinu obaveštavanja o tehničkim propisima, postupcima i standardima za ocenjivanje usaglašenosti,

4. Uspostavljanje kontaktnih tačaka za proizvode kao informativnog centra za zainteresovane strane prema odredbama Uredbe (EU) 2019/515 o uzajamnom priznavanju robe koja se zakonito prodaje u drugoj državi članici,

5. Pripreme organa za nadzor tržišta za sprovođenje nadzora nad tržištem u skladu sa principima i odredbama Uredbe (EU) 2019/515 o uzajamnom priznavanju robe koja se zakonito prodaje u drugoj državi članici.

Ad1) Nacionalno neusklađeno tehničko zakonodavstvo

Neusklađeni nacionalni tehnički propisi su oni koji ne moraju biti usklađeni sa *Pravnom tekovinom EU* pošto ovaj drugi ne pokriva sve grupe proizvoda i / ili aspekte potencijalnog rizika. Nacionalni neusklađeni tehnički propisi, po pravilu, predstavljaju potencijalnu prepreku slobodnoj trgovini zbog svog sadržaja koji reguliše zahteve kao što su prezentacija proizvoda (težina, sastav, oblik, veličina, označavanje i pakovanje), uvozne dozvole, inspekcije i kontrole ili obaveze imenovanja predstavnika ili obezbeđenja skladišnih prostora. Neophodno je da se svi važeći propisi registruju i analiziraju kako bi se razvio sistematski plan za njihovo upravljanje.

Po pravilu, na Kosovu ne postoje kasniji pravni akti koji bi predstavljali pravni osnov za prestanak primene velikog broja tehničkih propisa nasleđenih iz bivše SFRJ. To je razlog zbog kojeg takođe treba identifikovati, registrovati i pravilno upravljati tehničkim propisima nasleđenim iz te države (tj. povući ih, zameniti ili u potpunosti primeniti). Potrebno je uspostaviti sistem kontinuirane revizije svih važećih tehničkih propisa tokom kojih će se utvrditi da li su usklađeni sa principima iz čl. 34 - 36 od UFEU.

Ad2) Nacionalna neusklađena pravila o aranžmanima prodaje i ograničenja upotrebe

Ne samo tehnički propisi, već i nacionalna „netehnička pravila“ mogu sadržati odredbe koje mogu neopravdano negativno uticati na slobodno kretanje robe. Kategorizirani su u dve glavne klase:

- Aranžmani prodaje, i
- Ograničenja upotrebe.

Budući da su, na primer, „oznaka porekla“ i opšta „obaveza upotrebe nacionalnog jezika“ navedeni u različitim dokumentima na temu sadržaja opštih principa kao tipična trgovinska ograničenja, postojeći Zakon o zaštiti potrošača moraće da se analizira, pošto sadrži odredbe koje se odnose na ova pitanja. Imajući u vidu buduće pregovore sa EU, mora se proceniti da li bi određene odredbe mogle predstavljati neopravdane prepreke trgovini.

Nacionalno zakonodavstvo obično sadrži odredbe koje se u nekim okolnostima (npr. prekomerni delokrug) mogu identifikovati kao tipične netehničke prepreke:

- Opšta obaveza upotrebe albanskog jezika prilikom označavanja proizvoda,
- Obaveza da se odredi predstavnik ili obezbede skladišni prostori na Kosovu,
- Nacionalne kontrole cena i nadoknade,
- Ograničenja o oglašavanju (npr. duvana, alkohola, igre na sreću),
- Ograničenja upotrebe (npr. skuteri za vodu, bicikli u prirodi, automati za kockanje u određenim prostorijama),
- Obaveze depozita (npr. povratne boce),
- Oznake porekla, oznake kvaliteta, koje podstiču kupovinu nacionalnih proizvoda,
- Ograničenja prodaje na daljinu (putem Interneta, naručivanja poštom, itd.).

Ad3) Obaveze prema odredbama Direktive (EU) 2015/1535 i Uredbe (EU) 1025/2012

Dva navedena pravna akta EU obavezuju države članice EU da obaveste Komisiju i njihove sagovornike o svim nacrtima tehničkih propisa i standarda koji se odnose na proizvode, a od 1999. godine i usluge informacionog društva pre nego što budu usvojeni u njihovim nacionalnim zakonima i sistemima standardizacije (najvažnije, takozvani „neusklađeni tehnički propisi“). EK i države članice deluju putem sistema preventivne kontrole. Tokom perioda mirovanja, države članice moraju da se uzdrže od usvajanja svojih prijavljenih nacrtu propisa najmanje tri meseca dok se isti ispituju. Ovaj period se može produžiti na do 18 meseci kada je u pitanju mera koja će stvoriti neopravdane prepreke trgovini ili ako je u toku usklađivanje na nivou EU u oblasti koja je obuhvaćena prijavljenim nacrtom.

Postupak stoga eliminiše sve prepreke za nesmetano funkcionisanje unutrašnjeg tržišta pre nego što se uopšte pojave, čime se izbegava retroaktivno delovanje, koje je uvek teže. Nacionalni nacrti se prilagođavaju zakonu EU pre nego što se usvoje, pa čak mogu biti zamrznuti na određeni period kako bi se olakšala diskusija na nivou EU.

Kosovo je već usvojilo **Uredbu (VRK) br. 28/2018 o načinu obaveštavanja o tehničkim propisima, postupcima i standardima za ocenjivanje usaglašenosti** koja je po njihovom mišljenju usklađena sa relevantnim pravnim tekovinama EU tokom 2021. MIPT - KID i resorna ministarstva će nadograditi i ujednačiti sprovođenje postojećih obaveza prema CEFTA-i i budućih obaveza prema Sporazumu STO / TBT, kao i zakonodavstvu EU u vezi sa širenjem informacija i postupcima obaveštenja u oblastima tehničkih propisa, standarda i postupaka ocenjivanja usaglašenosti.

Ad4 i 5) Obaveze prema odredbama Uredbe (EU) 515/2019³

³ Kosovo planira uskladiti svoje zakonodavstvo sa Uredbom do kraja 2022 godine.

Zakonodavac EU je 2019. godine usvojio novu uredbu kojom se utvrđuje postupak koji se odnosi na primenu određenih tehničkih pravila na proizvode koji se zakonito prodaju u drugoj državi članici. Glavni cilj ove uredbe je poboljšanje zakonskih rešenja o pravima i obavezama nacionalnih vlasti i preduzeća kada one nameravaju da uskrate uzajamno priznavanje i da odbiju pristup tržištu proizvoda koji se zakonito stavlja u promet u drugoj državi članici. Republika Kosovo ima suštinsko razumevanje obaveza jer su u ovoj oblasti regulisane Uredbom 764/2008 / EC koja je opozvana uredbom iz 2019. godine. Prvi zadatak Kosova biće da adekvatno ažurira svoj pravni poredak, a zatim započne sa pravilnom primenom.

Uredba stavlja teret dokazivanja na nacionalne vlasti koje nameravaju da uskrate pristup tržištu. Moraju pismeno navesti tačan tehnički ili naučni razlog iza svoje namere da uskrate proizvodu pristup nacionalnom tržištu. Ekonomskom operateru se pruža prilika da iznese svoje argumente i da dostavi čvrste argumente nadležnim organima.

Uredba takođe uspostavlja „kontaktne tačke za proizvode“ u svakoj državi članici, koje pružaju informacije o tehničkim pravilima o proizvodima i primeni principa uzajamnog priznavanja preduzećima i nadležnim organima u drugim državama članicama.

Na Kosovu **Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti** je usvojen u Skupštini 2018. godine. Osim prenošenja relevantnih odredba Uredbe 765/2008 / EC u oblast koja se odnosi na nadzor tržišta, zakon sadrži i odredbe Uredbe 764/2008 / EC relevantne za buduće aktivnosti kontaktne tačke za proizvod, koji je službenik MIPT. Čak i pre ulaska u EU, kosovske javne vlasti će uspostaviti mrežu relevantnih resornih ministarstava koja će zainteresovanoj javnosti pružiti sve potrebne informacije o pravnim pravilima za različite grupe proizvoda u usklađenoj i neusklađenoj oblasti.

U svim organima za nadzor tržišta, obuka osoblja planira se na godišnjem nivou u skladu sa planom izrađenim od NPSSSP. Nacionalni budžet, podržavajući projekti, TAIEKS i drugi izvori podrške dostupni su kao finansijski resursi za obrazovanje. Pošto **Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti** pokriva i harmonizovano i neusklađeno područje, značajan deo obrazovanja u narednom četvorogodišnjem periodu planirano je da bude usmeren ka pravilnom sprovođenju Uredbe (EU) 2019/515 u vezi sa budućom primenom klauzule o uzajamnom priznavanju. To će omogućiti inspektorima da budu potpuno spremni da preduzmu neophodne mere za sve proizvode na tržištu, uzimajući u obzir važne pravne razlike u odnosu na „usklađene i neusklađene proizvode“.

Institucijski okvir

Gore navedena pravna pitanja na Kosovu ne mogu se analizirati i rešavati samo od jednog organa vlade. Složenost teme zahteva dobro sprovedenu među-sektorsku saradnju. Sprovođenje akcionog plana zahteva složenu institucionalnu infrastrukturu koja se sastoji od nekoliko subjekata.

Pored resornih ministarstava koja su zadužena za izradu i sprovođenje zakona za različite grupe proizvoda, mora se navesti i Tržišna inspekcija koja će biti najvažniji organ za

izvršavanje zahtevne uloge nadzora nad proizvodima na tržištu koji su u delokrugu neusklađenih pravila i važećih pravnih principa. Nadležni inspektorati drugih ministarstava, poput, na primer, Ministarstva ekonomije i Ministarstva zdravlja, kao i Carinska Uprava doprineće potrebnom razvoju putem Koordinacionog tela za nadzor tržišta.

Kontinuirani rad ministarstava mora biti dobro koordiniran kako bi se uspostavio i održavao koherentan i transparentan pravni okvir i osigurala jedinstvena primena propisanih pravila.

MIPT je zadužen za izvršenje svih koordinacionih obaveza u oblasti slobodnog kretanja robe, a za sprovođenje zakona u neusklađenoj oblasti, pored MIPT-a, postoji još pet ministarstava:

- Ministarstvo ekonomije (ME);
- Ministarstvo zdravlja (MZ);
- Ministarstvo životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture (MŽSPPI);
- Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP);
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja (MPŠRR).

Kontinuirana pravna aktivnost - Dva pravna stručnjaka iz MIPT-a dobiće od početka trećeg kvartala 2021. godine izričit zadatak da kontinuirano prate sudske slučajeve ESP-a kao i relevantne kosovske sudske predmete kako bi doprineli gore pomenutim godišnjim izveštajima, kao i da pomognu sastavljačima relevantnog budućeg kosovskog zakonodavstva da uvek uzmu u obzir pravne principe i pravila predviđena čl. 34 - 36 UFEU.

IV. Usvajanje i primena Programa

MIPT će program sa dva aneksa dostaviti VK na usvajanje, a predviđen je **postupak u dva koraka**:

Korak 1 - Očekuje se da VK usvoji Program do kraja drugog kvartala 2021. godine. VK će zatražiti od ministarstava da izvrše pregled dve liste i pripreme njihove povratne informacije koje treba da objasne njihove popravne mere za svaki pravni akt sa spiska:

- A** - Povlačenje pravnog akta,
- B** - Uključivanje klauzule o uzajamnom priznavanju (KUP)⁴ u tehničkoj uredbi,
- C** - povlačenje odredbi koje bi mogle biti neopravdana prepreka trgovini (npr. zamena pomenutih standarda),
- D** - Povlačenje u okviru procesa usvajanja harmonizacionog zakonodavstva EU (zamena novim pravnim aktom u procesu usklađivanja),
- E** - Nema potrebe za delovanje. jer je pravni akt usklađen sa čl. 34-36.

⁴ Komisija želi da države članice (i države koje pristupaju) uključe u svoje nacionalne zakone klauzulu o uzajamnom priznavanju osmišljenu za pravilnu primenu principa uzajamnog priznavanja. Ova klauzula biće ubačena u nacionalne pravne akte i trebalo bi da dozvoli stavljanje na tržište proizvoda koji se zakonito proizvode i / ili stavljaju u promet u drugoj državi članici.

Korak 2 - Resorna ministarstva, uz koordinaciju MIPT, moraće da pripreme prvi izveštaj za VK u roku od godinu dana nakon usvajanja Programa VK sa opisom planiranih popravniha mera. U izveštaju će uključiti sve elemente Programa (npr. Statistika o obaveštavanju o tehničkim propisima, obuka inspektora). Pri planiranju korektivnih mera moraće da uzmu u obzir zadati vremenski okvir za izvršenje potrebnih popravniha mera, koji ne mogu biti duži od kraja 2025. godine.

Ako je potrebno, resorna ministarstva moraju proširiti listu dodavanjem drugih propisa koji su identifikovani kao potencijalna prepreka slobodnom kretanju robe i shodno tome planirati potrebne mere.

Do kraja januara svake godine, u periodu od 2023. do 2026. godine, MIPT treba da podnese VK godišnji izveštaj o realizaciji Programa i analiziranim zakonodavnim aktima i administrativnim procedurama koji mogu imati negativan uticaj na slobodno kretanje robe na Kosovu.

Ovaj oblik stalnog praćenja dinamike sprovođenja Programa osmišljen je kako bi se obezbedilo ravnomerno raspoređenje tereta uključenih kosovskih institucija tokom vremenskog okvira za sprovođenje. Naročito će se formalna revizija planirana za januar 2026. koristiti za ponovnu procenu stanja u vezi sa sprovođenjem i, ako je potrebno, mogla bi dovesti do formalne revizije planiranog rasporeda. Program je, po svojoj prirodi, kontinuirana aktivnost otvorenog tipa, jer je neprestano sprečavanje neopravdanih trgovinskih barijera jedan od temelja jedinstvenog tržišta.

ANEKSI

Aneks 1

Spisak tehničkih propisa o proizvodima koji sadrže ne usklađene odredbe

Aneks 2

Spisak ne tehničkih propisa koji mogu sadržati trgovinske prepreke (npr. Kontrola cena, ograničenja u oglašavanju)